

Liturgie

Welkom

Stil worden

Zingen LB 217: 1, 2 en 5 – De dag gaat open voor het Woord des Heren

Votum en vredegroet

Zingen Sela – Breng ons samen

Wet

Zingen Opwekking 520 – Wees mijn verlangen

Gebed

Kindermoment

Kinderen naar de Bijbelklas

Lezen Lukas 22: 14-20; 1 Korintiërs 10: 15 t/m 17 en 1 Korintiërs 11: 17-34

Zingen Sela - Samen eten wij

Tekst 1 Kor 11: 27-29

Preek

Zingen LB 388 – Voor ieder van ons een plaats aan de tafel

Gebed

Collecte

Zingen LB 276: 1 en 3 – Zomaar een dak boven wat hoofden

Zegen

Preek

Toets jezelf en vier dan avondmaal. **Beamer**

Inleiding – Wat houdt je tegen? **Beamer**

Elke eerste zondag van de maand vieren we als gemeente avondmaal.

Voor de één heel vertrouwd.

Voor de ander juist telkens een moment van twijfel of onrust.

Kán ik wel?

Mág ik wel?

Dúrf ik wel?

Dus niet iedereen doet zomaar mee.

Soms kán het niet door ziekte, ouderdom, of andere omstandigheden.

Maar soms deinzen mensen er voor terug omdat ze zichzelf onwaardig vinden.

En dus niet gerechtigd voelen om mee te doen.

Dat kunnen diepgewortelde gevoelens zijn.

Als gevolg van de opvoeding thuis of het onderwijs in de kerk.

“Onwaardig”.

De apostel Paulus schrijft in zijn brief aan de Korintiërs: **“Daarom maakt iemand die op onwaardige wijze van het brood eet en uit de beker van de Heer drinkt, zich schuldig tegenover het lichaam en bloed van de Heer”.** (1 Kor. 11: 27)

Beamer

Daarnaast windt ook het eerste avondmaalformulier er bepaald geen doekjes om!

Maar drukt je met je neus op je tekortkomingen door een rijtje zonden op te sommen waar je vast wel iets van jezelf in herkent.

Met daar achteraan als waarschuwing, dat wanneer je vasthoudt aan deze manier van leven, je geen avondmaal mag vieren, omdat anders het oordeel over jou wordt verzwaard.

Nou, dúrf dán inderdaad nog maar eens te gaan!

Vorig jaar heb ik een tweetal preken gehouden waarin ik onder andere terug ging naar de oorspronkelijke bedoeling van Jezus, toen hij brood en wijn tot tekenen maakte van zijn lichaam en bloed. En aan zijn leerlingen vroeg om hem telkens te gedenken, wanneer zij brood braken en wijn dronken.

Dat was geen opdracht voor een ingewikkeld ritueel, maar een oproep om hem te gedenken, tijdens een eenvoudige broodmaaltijd.

Want brood werd dagelijks gebroken.

Dagelijks brood.

En wijn was in die tijd naast water, een gebruikelijke tafeldrank.

Dus Jezus, wel uit het oog, maar niet uit het hart.

Omdat hij door brood en wijn elke dag even in je gedachten was.

Maar, waar komen termen als heilig avondmaal, gerechtigd zijn, toezicht, onthouding en afhouding dan toch vandaan?

Leren we dat van Jezus?

Nee.

Van Paulus dan?

Ook niet.

Maar, wát Paulus over het avondmaal schrijft heeft wel voor allerlei misverstanden gezorgd. En de basis gelegd voor een kerkelijk systeem van opzicht en tucht om de zonde te beteugelen en de gang naar de avondmaalstafel voorwaardelijk én exclusief te maken.

Waaronder zelfbeproeving.

Het toetsen van jezelf dus.

Vandaag wil ik het met jullie in het bijzonder hebben over dat toetsen van jezelf.

Als opstapje voor een gemeente-brede bezinning op het avondmaal.

Zelfbeproeving. Jezelf toetsen.

Paulus schrijft er inderdaad over.

Maar wel in een hele specifieke context.

Want, wat was hiervoor de aanleiding?

Wie had hij daarbij op het oog?

En wat wilde hij ermee bereiken?

Misschien heb jij daarover zo je eigen ideeën gevormd.

Toch wil ik je vragen om te proberen er even blanco in te staan.

Door je voorkennis of eventuele vooringenomenheid te parkeren.

En je net als ik, opnieuw te confronteren met wat Paulus precies schrijft.

En je dan net als ik te laten verrassen.

Door het evangelie van Gods genade.

Thema: Toets jezelf en vier dan avondmaal. Beamer

Toetsen én vieren dus!

1. Toetsen. (Beamer)

De apostel Paulus schrijft: **“Laat daarom iedereen zichzelf eerst toetsen, voordat hij van het brood eet en uit de beker drinkt, want wie eet en drinkt maar niet beseft dat het om het lichaam van de Heer gaat, roept zijn veroordeling over zichzelf af” (1 Korintiërs 11: 28, 29) Beamer**

Tjonge, dat maakt het toch wel een beetje spannend, vind je niet?

Vooraf dat woord “veroordeling” komt binnen!

Blijkbaar zitten er aan een avondmaalsviering dus grote risico's.

En zou het daarom niet veiliger zijn om bij twijfel brood en beker te mijden?

Je weet immers maar nooit?

En toch, laten we voor een antwoord op die vraag weer even goed naar de context kijken waarin Paulus dit schrijft.

Dan blijkt dat de apostel hiermee reageert op allerlei concrete misstanden in de gemeente van Korinte.

Er was bv. veel ruzie en verdeeldheid.

Er deden zich gruwelijke openbare zonden voor, waar niemand iets van durfde zeggen.

En er waren bepaalde gemeenteleden die zich tijdens het avondmaal misdroegen.
Hoe?

Nou, naar de gewoonte van die tijd, namen de deelnemers aan de zondagse gemeenschappelijke avondmaaltijd allemaal wat te eten en te drinken mee.

Daarom werden het ook wel liefdemaaltijden genoemd.

En tijdens zo'n maaltijd werd dan ook samen avondmaal gevierd.

Alleen... de rijken kwamen met volle manden en lieten armen zitten met lege magen. Dus wat een liefdemaal moest zijn, werd een vreetfestijn en een zuippartij van de rijken! Terwijl de armen mochten toekijken.

Wat een contrast met de liefde van Christus!

Waarover zijn moeder Maria al zong: **“Wie honger heeft overlaadt hij met gaven, maar rijken stuurt hij met lege handen weg”**. (Lukas 1: 53) **Beamer**

Je voelt hopelijk aan, dat hiermee het gebod werd geschonden waar alles om draait: het gebod van de liefde!

En avondmaal is bij uitstek een plek van eenheid en liefde.

Als je dat niet begrijpt, begrijp je vast ook niet wat “gemeente zijn” betekent en begrijp je misschien zelfs niet wie Jezus Christus is!

Tja, en hoe kún je dán nog avondmaal vieren!.

Dán eet en drink je inderdaad op onwaardige wijze!

Paulus reageert verbolgen op dit soort misstanden.

En roept de betrokkenen op om zichzelf op dat specifieke punt te toetsen voordat ze avondmaal vieren!

Omdat deze misstanden het gemeentelven ziek maakt.

Zowel de lichamelijke als geestelijke gezondheid staat hier op het spel.

En daar klinkt inderdaad een oordeel in door.

Misschien niet altijd één op één als oorzakelijk gevolg.

Zo van: wie zich bezondigt wordt ziek.

Al hoewel er in de tijd van de eerste christelijke kerk door God soms ook duidelijke voorbeelden werden gesteld.

Ik denk wat Annanias en Saffira overkwam, die samen dood neervielen nadat ze openlijk hadden gelogen over hun bezit. (Handelingen 5)

Maar ik weet niet of Paulus daarop teruggrijpt.

Het zou namelijk ook kunnen dat ziekte en een hoog sterfcijfer vooral gold voor die rijken, als gevolg van hun veel en (misschien wel) ongezond eten en overmatig drankgebruik.

Maar wat ik vooral denk, is dat Paulus doelt op de gevolgschade voor de gemeente als geheel.

En dat is een ernstige zaak.

Iets om je als gemeente terdege bewust van te zijn.

En daarom goed om jezelf te toetsen:

Maak ik door mijn gedrag mijn broeder of zuster ziek? Of ontnem ik door mijn liefdeloze houding andere gemeenteleden een stuk geloofsvreugde?

Dan zal ik moeten veranderen!

En precies dát wilde Paulus bereiken.

Pas veel later heeft de kerk op basis van Paulus' specifieke waarschuwing een theologisch systeem gebouwd van toezicht, toelating, afhouding en onthouding.

En het avondmaal op die manier exclusief gemaakt.
Eeuwenlang hebben we dit zo geleerd en in praktijk gebracht.
Dus best ingewikkeld om er dan ineens ánders naar te kijken.

Maar goed, jezelf toetsen dus.

Voordat je avondmaal viert.

We doen het nog steeds.

Waarom? Waarop?

Om te ontdekken of je wel echt geloofd?

Maar wat nou als je inderdaad wel eens twijfelt?

Mijn lieve broer en zus, jong en oud.

Ik heb goed nieuws voor je!

Twijfel je aan je geloof of aan jezelf?

Kom dán juist naar de tafel!

Want het avondmaal is bedoeld om je geloof te versterken!

Voel je jezelf te zwak, te zondig of te min?

Kóm dan alsjeblieft, en vier het avondmaal mee.

Want juist aan nederigen schenkt God zijn genade.

Bij zelfbeproeving gaat het namelijk niet om perfectie, maar om bewustzijn.

Niet om zondeloosheid, maar om eerlijkheid.

En vooral om de vraag: hoe sta jij in relatie tot de ánder?

Tot Jezus?

Natuurlijk, ook dat.

Maar let wel, Paulus roept niet op tot toetsing van je geloof.

En vraagt niemand om voor zichzelf af te wegen of je gelet op het aantal zonden dat je hebt op te biechten, net wel of net niet mee mag doen.

Nee, Paulus roept zijn lezers vooral op te beseffen met wie je samen avondmaal viert! Je bent daar niet alleen! Vieren doe je samen!

Dus hoe kijk jij naar de ander? En hoe behandel jij die ander?

Respectvol? Of niet?

Want zonde staat haaks op de liefde.

Zonde zorgt voor verwijdering.

En zonde is daarom in de kern geen gedragsprobleem, maar een relatieprobleem!

Dus strijden tegen de zonde doe je door te investeren in je relatie met God en je naaste.

Door lief te hebben!

En goed te beseffen dat elk ander, ongeacht leeftijd, net als jij deel uit maakt van het Lichaam van Christus.

Zijn gemeente!

Het beeld van het lichaam van Christus.

In het volgende hoofdstuk werkt Paulus dat heel mooi uit!

En dan blijkt dat hij het niet over het dogma heeft rond de betekenis van brood en wijn, maar inderdaad over de gemeente van Christus!

Waarin Christus zelf het hoofd is en wij zijn ledematen.

Samen broers en zussen.

Oud en jong.

Zullen we daarom samen iets van Christus laten zien?

Tijdens elke avondmaalsviering?

2. Vieren! (Beamer)

Ja, en er vált met elkaar ook wat te vieren!

Want denk er eens even over na!

Al jouw zonden, vergeven!

Niet een beetje. Niet voorlopig.

Maar totaal en radicaal!

Verdwenen als sneeuw voor de zon.

Door Jezus' bloed, ben jij witter dan sneeuw.

Volkomen verzoening!

De weg naar God staat wagenwijd open!

Je hebt vrije toegang!

Dat moet gevierd worden toch!!

En het Avondmaal is dus geen stille, zwaarmoedige religieuze verplichting.

Maar een uiting van pure blijdschap en dankbaarheid.

Een tastbare ontmoeting met Gods liefde.

Dus vier het!

Laat het je hart verwarmen en je geloof versterken.

En jezelf vooraf toetsen?

Prima!

Omdat het je helpt om bewust avondmaal te vieren.

En ook de ánder te zien! Die net als jij van Gods genade mag leven.

En hoe nederig het misschien ook lijkt.

Maar uit schaamte of schuldbesef wegblijven is dus niet de goede manier om je voor God te verootmoedigen. Nee, juist als je erkent dat je een zondaar bent, en je daarom misschien onwaardig voelt, ben je van harte welkom aan de tafel van de Heer! Want het avondmaal is de maaltijd waaraan God onwaardige mensen waardig verklaart!

Toen je gedoopt werd nam God het initiatief.

De liefde kwam toen om te beginnen van Zijn kant.

En als dopeling overkwam het je.

Zeker als je op dat moment zelf nog een baby was.

Je werd de kerk ingedragen en weer uitgedragen.

Je nergens van bewust.

Niet van je zonden.

Ook niet van je redding.

Ja, God kwam al reddend naar je toe, nog voordat je er zelf om kon vragen!

Inmiddels ben je ouder geworden.

En hopelijk ook wijzer.

Door het onderwijs dat je hebt gekregen.

Thuis, op school en in de kerk.

Zo heb je God beter leren kennen:

Als de hemelse Vader die voor je zorgt.

Als de Zoon die uit liefde voor je zonden stierf.

En als de Geest je helpt te geloven in het allergrootste geluk van de wereld.

Ja maar, wat nou als ik nog maar een kind ben?

Ach weet je, David zingt: **“Gods luister aan de hemel wordt bejubeld door de mond van kinderen en zuigelingen. (Psalm 8) Beamer**

Jezus riep: **“Laat de kinderen tot mij komen. Verhinder ze niet! Want het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij.” (Markus 10:14) Beamer**

En Paulus schrijft: **“Omdat het één brood is, zijn wij, hoewel met velen, één lichaam, want wij hebben allen deel aan het ene brood.” (1 Kor 10: 17) Beamer**

Met velen één lichaam.

Dat lichaam van Christus,

Ik noemde het al.

Dat zijn wij samen.

En samen hebben deel aan het ene brood.

Wij allemaal.

Zouden de kinderen daar dan niet bij horen?

Zij maken toch ook deel uit van het lichaam van Christus!?

Uiteraard hoort het bij de opvoeding, om kinderen uit te leggen wat het avondmaal betekent. Maar de kern is niet of ze het volledig begrijpen.

Dat doen volwassenen immers ook bij lange na niet!.

Bovendien, kinderen kunnen in hun manier van geloven ook vaak juist een voorbeeld voor de volwassenen zijn!

Maar het allerbelangrijkste is dat ze bij God horen!

Als kinderen van zijn verbond.

Ik ben zelf ook vader.

En wat ben ik altijd blij, wanneer mijn kinderen én kleinkinderen bij ons zijn en mee-eten! Samen vieren dat je familie bent!

Waar kun je dat beter doen dan tijdens een maaltijd?

Natuurlijk, zolang kinderen minderjarig zijn, ben je ouders voor hen verantwoordelijk.

En vind je dat zij de keuze om avondmaal te vieren zelf nog niet kunnen maken, maak die keuze dan eventueel vóór hen.

Zoals je hen ook ooit mee naar het doopvont nam, breng ze zo ook mee naar de avondmaalstafel.

Leer ze wat het betekent, doe het hen voor, en deel met hen Gods genadebrood.

Want Gods belofte is voor ons én onze kinderen. (Handelingen 2: 39) Beamer

En kinderen zijn geheiligd in hun gelovige ouders. (1 Korintiërs 7: 14). Beamer

Paulus heeft met zijn oproep om jezelf te toetsen dus zelf nooit bedoeld om kinderen van het avondmaal te weren.

Nee, zijn bedoeling was juist om bepaalde volwassenen die zich aan tafel misdroegen, tot de orde te roepen!

En om ons allen te leren om elkaar te zien zoals God naar ons kijkt!

Vind je dat lastig?

En denk je er zelf nog steeds heel anders over?

Ik heb daar begrip voor.

Want iets wat je misschien wel van jongst af aan zo geleerd hebt, heeft je ook gevormd.

Dus ook je ideeën bij het avondmaal.

En dat is ook helemaal niet erg.

Verschillend over de dingen denken.

Dat was in de tijd van Paulus niet anders.

En niet over de minste zaken!

Er waren discussies over eten en drinken, feestdagen, over de doop naast de besnijdenis en de invulling van de sabbat.

En Paulus reageert daar in zijn brieven niet op met goed of fout.

Nee, hij geeft enkel aanwijzingen hoe je daar met elkaar binnen de gemeente mee om kunt gaan.

Zoals deze: **“Laat iedereen zijn eigen overtuiging volgen. Uw overtuiging is een aangelegenheid tussen u en God.” (Romeinen 14) Beamer**

Weer terug naar het toetsen.

Want wat nou als je moet erkennen dat er een hardnekkige zonde in je leven is waar je maar niet van afkomt?

Kun je dan tóch maar beter wegblijven?

Ik zou in dat geval tegen jou willen zeggen.

Heb je er last van? Van die zonde?

Naar wie kun je dan het beste toegaan om daarvan verlost te worden?

Naar Jezus toch?!

Niet omdat je recht hebt op brood en wijn.

Maar omdat je het brood nodig hebt!

Je kunt jezelf niet verlossen!

Daarvoor moet je bij Jezus zijn.

Dus toets jezelf en eet dan van het brood en drink dan uit de beker.

Dat is niet alleen een nodiging, maar klinkt zelfs als een opdracht.

Jezus wil dat je komt!

Om avondmaal te vieren als medicijn tegen de zonde.

En versterking van je geloof.

Of zoals Calvijn het zegt: **“Als wij om van het avondmaal weg te blijven, aanvoeren dat ons geloof nog zwak en ons leven nog onvolkomen is, zouden wij op iemand lijken die zich verontschuldigt dat hij geen geneesmiddel neemt, omdat hij ziek is.” (Beamer)**

Zelfbeproeving.

Het toetsen van jezelf!

Een open deur misschien, maar ik noem het toch nog maar even.

Want het kan zomaar gebeuren dat je al toetsend ook naar die ander kijkt.

Heeft hij wel belijdenis gedaan?

Is zij wel gerechtigd?

Leven zij wel samen op een manier zoals ik denk dat God het van ons vraagt?

Alsjeblieft, doe dat niet!

Niet jij, niet ik, maar Jezus is immers gastheer!

Hij nodigt.

Jij mag jezelf toetsen.

En dat geldt ook voor die ánder.

Maar laat de avondmaalstafel een ontmoetingsplek van genade zijn.

En niet van oordeel.

Want het oordeel is niet aan ons, maar aan God.....

Vandaar ook dat Paulus zo mooi zegt (in vers 33):

“Daarom broeders en zusters, wees gastvrij voor elkaar wanneer u samenkomt voor de maaltijd.” (Beamer)

Zullen we er als gemeente voor zorgen dat we zo bekend staan?

Als gastvrij.

Dus ook een plaats vrij aan de tafel voor onze gasten?

Binnenkort mogen weer avondmaal vieren.

Als Gods gezin samen eten, samen drinken.

Daar raakt de hemel heel even de aarde.

Daar gebeurt iets dat nergens anders gebeurt.

Daar zijn we allemaal gelijk.

Jong en oud. Mannen en vrouwen.

Allemaal mensen, allemaal zondaars.

En toch door God geliefd. Door Christus verlost.

Want hij maakt ons één! Hij brengt ons samen.

Aan de tafel.

Amen